

Kansan Uutiset

N:o 91-003228-0426

TIISTAINA 22. KESÄKUUTA 2004

HINTA 1,30 euroa (SIS. ALV)

Siimes kiittää perustuslakia kansalaisnäkökulmasta Perustuslaki inhimillistää EU:ta

Vasemmistoliiton puheenjohtaja Suvi-Anne Siimes kiittää EU:n tuoretta perustuslakia siitä, että siihen otetaan mukaan kansalaisten perusoikeudet.

– Näin nämä asiat rupeavat vähitellen nousemaan saman pöydän reunalle, jolla markkinaorientoituneisuus ja kilpailupoli-

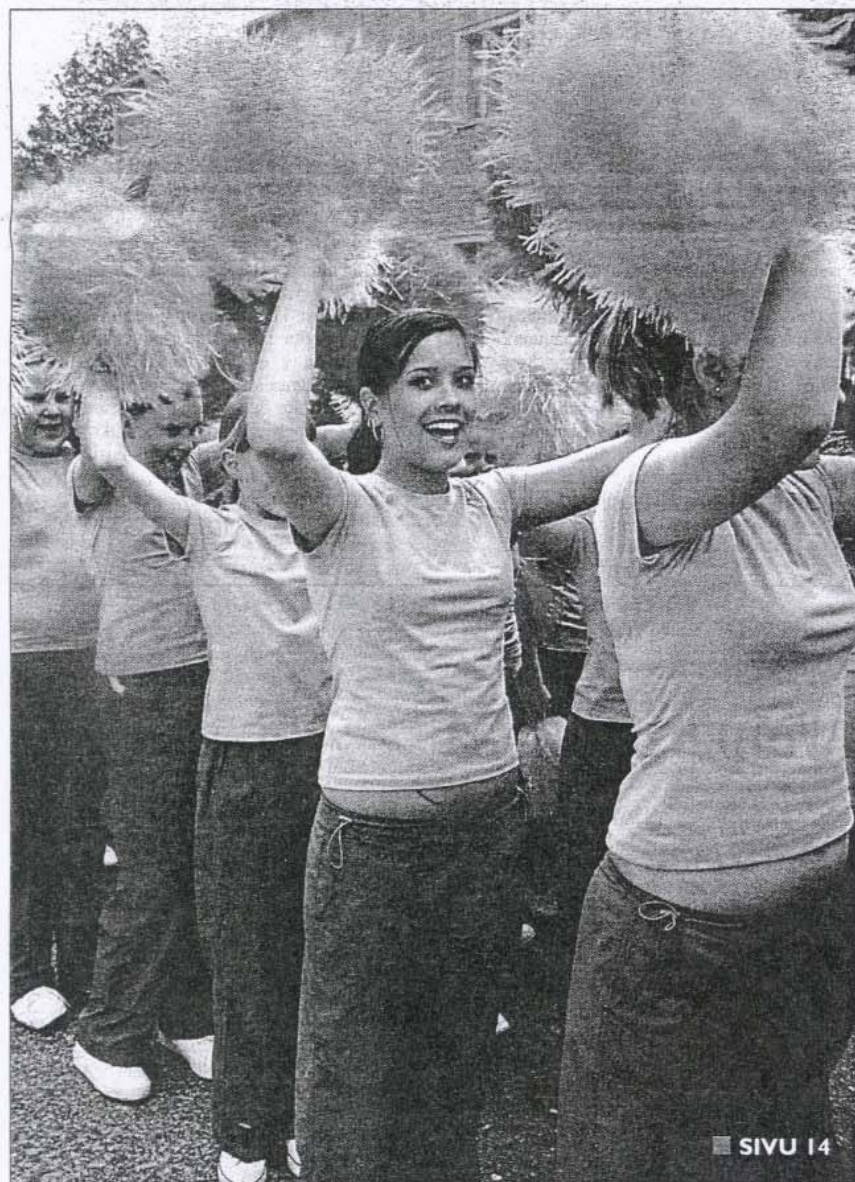
tiikka ovat olleet, Siimes sanoo.

Suomen eduskunnan asettamista tavoitteista Siimes toteaa viikonvaihteessa EU:n perustuslakikokouksessa jäädyn. Hän peräänkuuluttaakin ylipäättään varhaisempaa heräämistä kansallisia oikeuksia puolustettaessa.

– EU-asioissa on olennaista, että edunvalvonnasta huolehditaan ajoissa. Niin on myös perustuslain jälkeisessä elämässä. Poliittista debattia pitää käydä ajoissa. Ei vasta loppusuoralla.

■ SIVU 5

TUL:n iloinen paraati täytti Oulun kadut

■ SIVU 14

TUL onnistui tavoitteessaan saada 10 000 osanottajaa 85-vuotisjuhlatahtumaansa Oulussa. Iloinen viikonloppu huipentui pääjuhlaan ja sitä edeltäneeseen paraatiin.

Hannu Hurme

Oxfam-järjestön mielenilmaus Sydneyssä.

Play Fair -kampanja vaatii reilua olympiavaatteisiin

■ SIVU 6

Udmurtiassa pelon ilmapiiri

■ SIVU 13

Portugalilaisfanit juhlivat jalkapallon EM-kisojen jatkoapaikansa kuin mestaruutta.

LK/AFP

Portugalissa nousi kisahuuma Espanjan kaadosta

■ SIVU 16

Jörn Donner.

LK

Sodankylässä palkittu Jörn Donner:

Suomi on keskiluokkainen ja tasapaksu maa

■ SIVU 10

Päiväryi

Tiistai

22. kesä-
kuuta
200426. viikko
Nimipäivät

Tänään:

Paula, Liina, Pauliina.

Huomenna:

Aatto, Aatu, Aadolf.

Sää

Tiistaina matalapaine saiteen saapuu Suomeen etelästä. Sää on tuulista, enimmäkseen pilvistä ja ajoittain sateista koko maassa, myös voi ukkostaa. Päivälämpötila on alempi kuin maanantaina.

Suomenlahti, Pohjois-Itämeri, Ahvenanmeri ja Saaristomeri: Voimistuvaa lännen puolelle kääntyvää tuulta, kovan tuulen todennäköisyys 60 %.

Pohjanlahti: Voimistuvaa pohjoisen ja lännen välille kääntyvää tuulta, kovan tuulen todennäköisyys 60 %.

Olympiavaatteissa näkyy myös lapsityövoimaa

Play Fair penää reilumpaa tuotantoa

Elokuussa käytävissä Ateenan olympialaisissa kilpailaan paljon myös sellaiset urheilutamineet päällä, joiden valmistuksessa on poljettu työläisten oloja esimerkiksi lapsityövoimaa käyttämällä.

MIIRA RAUHAMÄKI

Näin sanoo kansainvälinen Play Fair at the Olympics -kampanja, joka koostuu kansainvälisistä ammattiliitoista ja kansalaisjärjestöistä. Kampanjassa vaaditaan reilummin tuotettuja kisapukineita Ateenan ja muidenkin olympialaisten kilpailukentille.

Urheilijat edustavat itsensä ja maansa lisäksi olympialaisissa myös sponsoreitaan kuten lenkkareiden ja verryttelypukujen valmistajia. Kansainvälisen Play Fair at The Olympics -kampanjan mukaan näiden pukineiden tuotannossa on mukana useita monikansallisia jättejä, jotka usein polkevat työntekijöidensä oikeuksia esimerkiksi käyttämällä lapsityövoimaa, teettämällä ylitöitä ja maksamalla minikokoista palkkaa.

Maaliskuussa käynnistynyt ja Ateenasta 2004 Pekingiin 2008 toimintansa tähtäävä Play Fair ei ole boikotti vaan pikemminkin hanke monikansallisten firmojen työntekijöiden paremmalle kohtelulle. Kampanja on yksi osa monikansallisia tekstiiliyhtiöitä koskevassa hankkeessa, jota urheiluvaatteita koskeva kampanja tukee. Play Fair -projektissa tähtäimenä on koko urheiluvaateollisuuden kattava globaali sopimus, jonka kautta vahvistettaisiin kansainvälisen työjärjestön ILO:n määrittämät, työpaikkojen perusoikeuksiin pohjautuvat työolojen minimistandardit. Tuloksia haetaan ja on saavutettukin yhtiöiden edustajien kanssa käytyjen neuvotteluiden sekä useissa maissa ympäri maailmaa tapahtuneiden mediaspektaakkeleiden kautta. Esimerkiksi näyttelijä Minnie Driver tempaisi kampanjan hyväksi vaihtoehdoisen muotinäytöksen.

Keinona neuvottelut

Urheilujättien kanssa käytävissä neuvotteluissa haetaan muun muassa kampanjan edustajille oikeutta päästä seuraamaan monisyisen tuotantoverkoston alimman asteen eli vaatteita ompelien työläisten työoloja ja saada keskustella heidän kanssaan.

Kansainvälisen ammattiliiton ITGLWF:n aktiivit Doug Miller (oik.) ja Steve Grinter kävivät Suomessa valottamassa Play Fair -kampanjaa SASKille ja Kemianliitolle.

Miira Rauhamaeki

Aiemmin on ollut vaikeaa saada ylikansalliset yritykset puhumaan näistä asioista ammattiyhdistysten kanssa. Ennenmin ne ovat keskustelleet kansalaisjärjestöjen edustajien kuin ammattiyhdistysten kanssa. Eivätkä he ole kertoneet meille aiemmin, missä tuotteiden valmistus tapahtuu, Suomessa kampanjan parissa viime viikolla käväissyt Doug Miller ITGLWF:sta eli International Textile, Garment and Leather Workers Federationista tulkitsee. Suomessa Kemianliitto on tämän kansainvälisen ammattiliiton jäsen.

Play Fair:n kautta on saatu esimerkiksi yksi kampanjan kohteista, Mizuno, lupautumaan tapaamaan kampanjan edustajia neljästi vuodessa. Play Fairissa penätään myös Kansainvälistä olympiakomiteaa satsaamaan muutama prosentti rahavirrastaan urheilupukineiteellisuuden työolojen parantamiseen, mutta neuvottelut komitean kanssa eivät ole ainakaan vielä edistyneet. Olympiakomitean toivotusta vähintään osoittavan ymmärrystä ja mieluiten aktiivista tukeakin kampanjoinnille. Tosin puheli-

mitse Brysselistä tavoitetun Duncan Pruetin – joka on kampanjassa Vakil:n eli Vapaiden ammattiyhdistysten kansainvälisen liiton edustaja – mukaan Kansainvälinen olympiakomitea on viimeksi ilmoittanut, ettei se halua keskustella asiasta kampanjan kanssa.

Historiallinen projekti

Kampanjoinnin kohteiksi "mustalle listalle" ovat Mizunon lisäksi päässeet tutut brändit Asics, Fila, Kappa, Lotto, New Balance, Puma ja Umbro. Listalla ovat myös kuluttajalle tuntemattomimmat välikädet tai isompien firmojen alapuolella olevat varsinaiset tuottajat Li & Fung ja Pou Chen. Esimerkiksi Kappalla ei ole omia tehtaita, vaan Li & Fung tuottaa sille vaatteita Kappa-logolla. Myös niin sanotulla "käsiään jo hieman pesseen" yhtiöiden listalla on kolme tuttua merkkiä: Adidas, Nike ja Reebok. Doug Millerin mukaan kampanjassa ei ensisijaisesti keskitytä tähän kolmikkoon, sillä nämä jätit ovat jo monivuotisten, medi-

an siivittämiä painostuskampanjojen jälkeen parantaneet jonkin verran työläistensä oloja.

Play Fair on Millerin mukaan historiallinen projekti, sillä siihen on lähtenyt mukaan niin kansainvälisiä ammattiliittoja kuin kansalaisjärjestöjäkin.

Ammattiliitoista kydyissä on kahdenoista kansainvälisen ammattiliiton muodostelma Global Unions. Vakil:n jäsenjärjestöinä mukana ovat suomalaisista ammattiliitoista maamme kaikki kolme suurinta ammattiliiton keskusjärjestöä, SAK, STTK ja Akava.

Kansalaisjärjestöjen puolelta projektia vääntävät kansainvälinen avustus- ja kampanjaorganisaatio Oxfam sekä kansainvälisesti työntekijöiden olojen parantamista vaativa Clean Clothes. Laajemmassa monikansallisia tekstiiliyhtiöitä koskevassa hankkeessa on yhteistyökumppanina ja toisena päärahoittajana myös Suomen Ammattiliittojen Soli-

Juhannusviikolla

Kansan Uutiset ilmestyy ti 22.6. ja ke 23.6.

Viiikkolehti ilmestyy to 24.6.

Torstaina 24.6. toimitus ja konttori suljetaan klo 14.

Hyvää Juhannustal!

www.kansanuutiset.fi

Soihdunkantaja Coca-Colan armosta

ESA MÄKINEN

Olympiatuli kiertää maailmaa perinteiseen tapaan ennen Ateenan olympialaisia. "Vie soihut, yhdistä maailma" on tämänkertaisen kiertueen teemana. Helsinkiin tuli saapuu heinäkuun alussa.

Suomen soihdunkantajat on valinnut Coca-Cola Finland.

Mukana valinnoissa on ollut myös elektroniikkajätti Samsung, Helsingin kaupunki ja Olympiakomitea.

Olympiakomitean pääsihteeri Jouko Purontakanen selventää asian ytimen olympiakomitean nettisivulla.

— On kunnia saada vastantotta soihut, joka edustaa olympia- aatteen universaalista voimaa.

Play Fair -kampanjan edustajat ovat tehneet näyttäviä mediastuntteja eri puolilla maailmaa vaaten huomiota urheiluvaatteita valmistavien työläisten oloihin. Kuvan mielenilmaus tapahtui Sydneyssä, Australiassa Oxfam-järjestön edustajien toimesta.

daarisuuskeskus SASK. Toinen päärahoittajista ja yhteistyökumppaneista on Hollannin keskusammattijärjestö FNV. SASKin lisäksi Suomesta on yhteistyökumppanina hankkeessa ollut Tekstiili- ja vaatetustyöväen liitto Teva, joka fuusioitiin kesäkuusta lähtien Kemianliittoon.

Harjoittelua palkasta

Vaikka eteenpäin on menty, on SASKin ja Kemianliiton luona kampanjan parissa vierailulla käyneillä ITGLWF:n brittisherroilla Doug Millerillä ja Steve Grinterillä karua sanottavaa tekstiilityöläisten oloista. Arviolta 80 prosenttia maailman tekstiileistä tuotetaan kehitysmaissa.

- Suuressa osassa olympialai-

siissa käytettävien urheilupukineiden valmistuksesta on lapsityövoimaa mukana. Määrästä on vaikea esittää tarkkoja arvioita, sillä yhtiöillä on isot, labyrinthimaiset tuotantoketjut. Esimerkiksi Intian tuotantoyksiköissä tapaa kahdeksanvuotiaitakin lapsia leikkaamassa kangasta. Joillekin heistä ei makseta palkkaa ollenkaan, sillä he ovat "onnekaassa" asemassa harjoittelijoina. Bangladeshissa puolestaan arviolta 20 prosenttia työläisistä oli alaikäisiä, kunnes 90-luvun voimakkaat boikottihuat vaikuttivat myönteisesti asiaan, Miller valottaa.

Grinter puolestaan kertoo FIFA:n puuttuneen heti työläisten oloihin, kun mediaan vuoti kuva pienistä pakistanalaisista lapsista ompellessa käsin jalkapalloja, joissa näkyi FIFA:n logo.

Nike kulkee Suomen joukkueen jaloissa

Suomen Olympiakomiteasta puhelimite tavotetun pääsihteeri **Jouko Purontakanen** ja yhteyspäällikkö **Pirjo Puskala** eivät olleet vielä kuulleet Play Fair -kampanjasta.

Puskalan mukaan Suomen joukkueen edustusasut Ateenaan oli jo lyöty lukkoon ennen kyseisen kampanjan alkua. Joukkueemme suurin sponsori on Cliege ja sen kautta myös Craft. Lisäksi suomalaisia urheilijoita nähdään kisoissa Voglian, Turo Taylorin ja Mantereen kenkätehtaan puki-neissa. Play Fairin "mustan listan" valmistajista, tosin jo parannuksia tehneenä toissijaisena kohteena, on mukana Nike.

Haastattelun yhteydessä Purontakanen kuulee toimittajan kautta kampanjan teemoista ja siitä, että projektissa yritetään vaikuttaa urheiluvaatteita valmistavien firmojen kanssa käydyillä neuvotteluilla työläisten olosuhteisiin suoraan boikotoinnin sijaan. Selvitettiin Purontakaselle, että Suomen joukkueenkin jaloissa kulkevat Niket ovat kampanjan "mustalla listalla", mutta eivät ensisijaisena kohteena, mies toteaa ärtyneenä:

- Totta kai Suomen joukkue käyttää niitä (Niken kenkiä). Miksei me käytettäisi niitä?

- Onhan se ihan hullua, että meitä aletaan tässä painostamaan.

Se on helppoa jonkun ulkopuolisen tulla sanomaan. Toisivat meille fyrkkaa ne ammattiliitot, joilla on sitä niin, että ranteita pakkottaa. Kyllä me sitten varmasti ostetaan sellaista tuotetta, joka heillekin kelpaa.

Toimittajan selittäessä, että kyseessä ei ilmeisesti olekaan boikottikampanja, Purontakanen keskeyttää:

- No mutta turha tulla neuvoimaan, kun kyllä tässä osataan itte toimia. Ihan käsitteämätön lähestymiskulma. Tulisivat meidän kanssa keskustelemaan.

Toimittajan selittäessä, ettei Suomen Olympiakomiteaa syytetä kampanjassa nyt yhtään mistään, mies vastaa:

- Mitä vaihtoehtoja? Tulkaa esittämään meille vaihtoehtoja. Katotaanko tässä samalla tavalla kaikkia muitakin suomalaisia, jotka ostaa tuotteita? Tai meidän kauppia, jotka tuotteita myyvät? Siellähän se tapahtuu. Mitä tässä nyt yksi olympiajoukkue, joka on siis yksi ostaja ja joutuu hankkimaan itselle varusteet, niin siihen kohdentaminen tuntuu aika hullulta.

Purontakanen sanoo kyllä ymmärtävänsä kampanjan tähtäimet, mutta ei ymmärrä, miten ne liittyvät olympiajoukkueisiin.

- Me ollaan tässä osapuoli, jolla ei ole mitään tekemistä (asi-

an kanssa). Musta on ihan hyvä se asia, mistä puhutaan, mutta meidän, olympiakomitean, liittäminen tähän asiaan, se tuntuu aika hassulta. Kyl he voi näitten yritysten kanssa, jotka tulee joka tapauksessa toimimaan ja olemaan esillä kisoissa, kylhän he niihin voivat vaikuttaa paljonkin.

Yhteyspäällikkö Pirjo Puskala korostaa, että kisavaatesopimukset on tehty jo viime vuoden puolella. Toisaalta hän kertoo tiedostaneensa, että Niken parissa on kampanjaa käyty.

- Varmaan se on sitten meilläkin, että me ollaan pieni ja köyhä maa tavallaan. On ajateltava myös ylipäänsä sitä, että kuka ylipäänsä lähtee subventoimaan tätä (vaatteita), että meille annetaan alennuksia. Nääkin asiat tulee varmasti huomioitavaksi siten.

Purontakanen kertoo, että kampanjan edustajat voivat lähestyä Suomen olympiakomiteaa ja komitea katsoo sitten, mitä se voi tehdä asian eteen.

- Mutta ei me aleta kyllä syytelemään ketään. Ne on isoja yrityksiä, joista olemme monella tavalla riippuvaisia. Vähän ajan päästä me ollaan ilman kenkiä, jos me aletaan tässä elämöimään, Purontakanen tarkentaa vielä. (KU)

Näyttäkseen Play Fair -kampanjan saapumisen Kreikkaan, kampanja-aktiivit seisovat kylttien kanssa Ateenan Akropolis-kukkulalla. Kuvassa ammattiliittojen edustajina Ari Seger (SAK, Suomi), Ulla Lindqvist (LO, Ruotsi) ja Plamen Dimitrow (CITUB, Bulgaria) sekä Oxfam-järjestöstä Carolyn Blyth.

Play Fair vasta saapumassa Suomeen

Varsinaisesti kampanjointia Play Fairia ei olla vielä aloitettu Suomessa.

Play Fair:n suunnittelu ja mahdollinen kampanjointi on Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskuksen SASKin tiedottajan **Jukka Pääkkösen** mukaan SASKin jäsenjärjestöjen tehtävä:

- Järjestöt lienevät samoja, jotka ovat aiemminkin osallistuneet Clean Clothes -kampanjan toimintaan Suomessa.

Pääkkönen mainitsee kampanjan suunnittelun tulevan muun muassa SASKin seuraavien solidaarisuuspäivien ohjelmaan. Suomen olympiakomitean Pääkkösen toivoo ainakin olevan tietoinen kampanjasta ja sen teemoista ja tunnustavan niiden tärkeyden sekä urheiluvaatetuotannon ryöstökätköset työntekijöiden perusoikeuksiin.

- Kenties se voisi ottaa nämä kysymykset huomioon sponsorei-

ta ja välinetoimittajia välitessaan. Minimiodotus voisi tietysti olla se, etteivät kansalliset olympiakomiteat ainakaan käy ampumaan alas kampanjateemoja sillä vanhalla hokemalla, ettei urheilua ja politiikkaa saa sotkea keskenään. Eikä myöskään sanomalla, ettei olympialiikkeellä ole mitään tekemistä sen kanssa, millaisissa oloissa urheilijoiden vaatteet ja välineet maailmalla valmistetaan. (KU)